

ŽIDÉ V ŽIVOTĚ DR. ALICE GARRIGUE MASARYKOVÉ

R a d o v a n L o v č í

Zatímco osobní vztah čs. prezidenta T. G. Masaryka a jeho syna Jana k židům či židovské otázce byl již mnohokrát reflektován českými historiky a publicisty, v případě prezidentovy starší dcery Alice je tomu bohužel přesně naopak. Přesto i její životní příběh skrývá několik více či méně známých „kapitol“, jež byly nedílně spojeny s příslušníky výše uvedené náboženské menšiny.

Alice Garrigue Masaryková (*3. 5. 1879) se poprvé výrazněji setkala s židovskou otázkou v době svých studií na pražské filozofické fakultě (1898–1903), jejichž druhý rok silně poznamenala tzv. Hilsnerova aféra. Mentálně zaostalý žid Leopold Hilsner se v březnu r. 1899 v Polné na Vysočině údajně dopustil vraždy mladé dívky Anežky Hružové. Na tomto případu by nebylo nic až tak zvláštního, kdyby žalobci nebrali v úvahu domnělý fakt, že mohlo jít o vraždu rituální, jejímž cílem bylo získat z náboženských důvodů dívčinu krev. (Podobné iracionální předsudky, podle nichž se židé údajně zmocňovali krve nevinných křesťanských dívek, měly svůj původ v evropském středověku a leckdy se stávaly příčinou vzniku lokálních protižidovských pogromů.)¹

Profesor Masaryk se plnou vahou své osobnosti postavil proti absurdnímu obvinění. Usiloval o revizi rozsudku nad Hilsnerem a pomohl rozpoutat publicistickou kampaň, v níž brojil proti středověkému předsudku o židovských rituálních vraždách, do jejichž kategorie náležela dle názoru žaloby i tragédie v Polné. Svým razantním vystupováním a medializací celé kauzy nakonec nepřímo přispěl ke zrušení původního rozsudku kasačním soudem ve Vídni a zahájení dvou nových soudních řízení. To poslední, konané v dubnu 1901, výslovně odmítlo rituální motiv zločinu, třebaže odsouzený žid byl nadále

uznáván coby Anežčin vrah.² Ve vězení pak strávil řadu let, ačkoliv mnozí doboví znalci polenské causy (včetně samotného T. G. Masaryka) pokládali jeho autorství vraždy za velmi sporné a málo pravděpodobné.³

Všichni příslušníci rodiny Masarykových si v době „hilsneriády“ protrpěli řadu osobních a publicistických ataků, jež T. G. Masaryka málem dovedly k rozhodnutí založit si zcela novou existenci ve Spojených státech amerických. Jak později vzpomínala právě Alice Masaryková, nebýt účinné duševní podpory ze strany Charlotty Masarykové, profesor Masaryk by své rozhodnutí nepochybně uskutečnil. Jak dále Alice dodávala, jejího otce museli v době aféry hájit vlastním tělem někteří studenti, zatímco od jiných rozzuřených mladíků mu několikrát hrozilo riziko lynčování.⁴ Jednou dokonce přitáhla tlupa studentů až do bytu Masarykových, před nímž se hulákající a agresivně vyhlížející „ochránce cti národa“ podařilo uklidnit teprve Charlottě Masarykové. Situace však byla dlouho napjatá a nikdo zpočátku nevěděl, zda se výsledkem incidentu nestane spíše živelný lynč s tragickými následky.

Trapné neshody přinesla hilsneriáda také uvnitř rodiny Masarykových. Alicin moravský dědeček Jozef uvěřil v tisku šířeným pomluvám, že jeho syn Tomáš hájí Leopolda Hilsnera za vysoké finanční částky získané od židů, a osobně si dojel do Prahy za synem a vyčítal mu, že se s ním o získanou peněžní sumu nerozdělil. Když děd konečně uvěřil, že Tomáš vše podniká zadarmo a bez

---

¹ K polenskému případu viz např: KOVTUN, Jiří: *Tajuplná vražda. Případ Leopolda Hilsnera*. Praha: Sefer, 1994; dále: ČERNÝ, Bohumil: *Justiční omyl: hilsneriáda*. Praha: Magnet Press, 1990 aj.

² SOUBIGOU, Alain: *Tomáš Garrigue Masaryk*. Praha & Litomyšl, Praha 2004, s. 138.

³ Hilsner se dočkal svého amnestování teprve v březnu roku 1918. Zemřel o deset let později ve Vídni na vodnatelnost osrdečníku, jež byla kladena do přímé souvislosti s jeho mnohaletým pobytem ve vězení. (KOVTUN, Jiří: *Tajuplná vražda. Případ Leopolda Hilsnera*. Praha: Sefer, 1994, s. 547–548.)

⁴ MASARYKOVÁ, Alice: *Dětství a mládí*. Praha: Ústav T. G. Masaryka AV ČR, 1994, s.98–99, dále: HERBEN, Jan: *Masarykův rodinný život*. Praha: František Borový, 1948, s. 23.

nároku na zisk, netajil se hlubokým zklamáním a obratem odejel zpátky na Moravu.⁵

Sama Alice Masaryková naopak otcovo statečné úsilí velmi obdivovala a ve svých pozdějších pamětech, sepsaných v 60. letech 20. století na území Spojených států, kde trávila svůj druhý exil, o celé věci uvedla: „/Odpor/ proti pověře nebyl výrazem okamžité nálady, nýbrž, jak otec sám řekl, plynul z přesvědčení, že tato pověra je nebezpečná a že vede k násilí všeho druhu. Světové události pozdějších let daly mu za pravdu.“⁶

Zážitky z okolností provázejících Hilsnerův případ Alici silně poznamenaly a utvrdily ji v přesvědčení, že taktéž ona se musí, bude-li to zapotřebí, stavět proti všem antisemitským výmyslům. V době svého pedagogického působení na holešovickém dívčím lyceu (1910–1915) proto například přivedla v rámci naučné exkurze lycejničky na pražský židovský hřbitov. Zde měly možnost vyslechnout objektivní výklad o historii českých židů, což v důsledku napomohlo odbourat hráze staletých a v rodinách některých dívek stále tradovaných antisemitských předsudků.⁷

Dost možná zásadním způsobem prospěla Alici Masarykové otcova iniciativa v hilsneriádě za doby první světové války. Od října 1915 do července 1916 byla totiž Masarykova starší dcera vězněna rakouskými policisty. (Její hlavním vyšetřovatelem se ironií osudu stal v listopadu 1915 vídeňský žid dr. Markus Preminger). Za tajnou úschovu vědeckých (nikoliv politických!) spisů svého otce, jenž byl kvůli zahraničním odbojovým snahám pokládán v monarchii za vlastizrádce, se dočkala obvinění z velezrady a hrozil jí trest smrti. Před šibenicí ji zachránila teprve aktivita amerických sympatizantů, které

---

⁵ Této příhodě i smyšleným pověstem o údajném Masarykově židovském původu se podrobněji věnuje dr. Stanislav Polák v publikaci „Masarykovi rodiče a antisemitský mýtus“ (vydal Ústav T. G. Masaryka AV ČR v Praze roku 1995).

⁶ MASARYKOVÁ, Alice: *Dětství a mládí*. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 1994, s. 99.

⁷ LOVČÍ, Radovan: *Alice Garrigue Masaryková*. Rigorózní práce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha 2004, s. 105.

vybudili k petiční a jiné veřejné protestní činnosti především T. G. Masaryk s Alicinou mladší sestrou Olgou. Zmínit je třeba zvláště zásah známé sociální aktivistky a reprezentantky federálního ministerstva sociálních věcí Julie C. Lathropové⁸ a vlivného senátora česko-židovského původu Adolpha J. Sabbatha.⁹ Ti navázali důležité kontakty s americkým ministerstvem zahraničí, jež následně protestovalo oficiální nótou proti nedůstojnému a neoprávněnému věznění „dcery americké občanky a v USA známé socioložky“ – dr. Alice Masarykové. Rakouská vláda, která si v žádném případě nechtěla proti sobě postavit ve válce dosud neutrální Spojené státy americké a jíž byl veřejný a na Západě medializovaný skandál související s Aliciným uvězněním krajně nepříjemný, nakonec ustoupila tlaku zahraniční veřejnosti i diplomatickým protestům a počátkem července 1916 dr. Masarykovou z vězení propustila.¹⁰

Alicina situace nebyla po propuštění právě nejlehčí. Nejstarší dcera profesora Masaryka byla spolu matkou přísně hlídána policisty a nemohla se libovolně a bez předběžného ohlášení vzdalovat ze svého domova. Navíc byla propuštěna z dívčího lycea, což jí výrazně existenčně zasáhlo.¹¹ Nicméně iniciativa senátora Sabbatha a Julie C. Lathropové jí s velkou pravděpodobností

---

⁸ Podle informací časopisu Sociální práce byla Julia Clifford Lathropová (29. 6. 1858–15. 4. 1932) dokonce první ženou, která dosáhla úřednického místa v americké federální administrativě. Stalo se tak v době Wilsonova prezidentství. Po skončení první světové války působila J. C. Lathropová jako sociální pracovnice a propagátorka nových sociálních metod na území ČSR. Za svou pomoc československému lidu získala Řád bílého lva. Po návratu do USA se mimo jiné zabývala studiem života severoamerických Indiánů a podílela se na různých soc. projektech zaměřených na pomoc indiánskému obyvatelstvu. (TAUSSIGOVÁ: Julia Clifford Lathrop. In *Sociální pracovnice*, 1932, roč. 1, č. 5, stránky nečíslovány).

⁹ SABBATH, Adolph Joachim (4. 4. 1866 – 6. 11. 1952) – americký demokratický politik židovského původu ze státu Illinois, narozený v Čechách. Člen mnoha spolků a aktivní svobodný zednář. Za první světové války činný podporovatel T. G. Masaryka na území USA.

¹⁰ Viz. např. MITCHELL, Ruth Crawford: *Alice Garrigue Masaryk, 1879-1966: her life as recorded in her own words and by her friends*. Pittsburgh: University Center for International Studies, University of Pittsburgh, 1980, s. 69 – 100.

¹¹ K existenčním podmínkám Alice a Charlotty Masarykových v letech 1914–1918 viz HÁJKOVÁ, Dagmara: Charlotta Garrigue Masaryková za první světové války. In *Charlotta G. Masaryková. Sborník příspěvků z konference ke 150. výročí jejího narození, konané 10.*

pomohla zachránit alespoň holý život! Definitivní konec tristním existenčním podmínkám v životě A. G. Masarykové učinil až 28. říjen 1918 a vyhlášení Československé republiky.

Již 5. 12. 1918 byla Alice jako dcera v zemi dosud nepřítomného čs. prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka¹² oslovena židovskými ženami E. Redlichovou a B. Polákovou, které jí úpěnlivě žádaly o urgentní přímluvu u prezidenta a vysokých státních činitelů ve prospěch zásahu na Olomoucku, kde došlo k několika antisemitským pogromům. „Velectěná slečno!“, uvedly tehdy ve svém listě žadatelky, „obracíme se na Vás s prosbou v zájmu skutečné lidskosti. Pod hrozným dojmem v Moravském Holešově spáchaných pogromů protižidovských, nejen dle novinových zpráv, ale i dle ústního, nepřímého, pravdivého podání odtamtud prchajících, úplně zničených, ponejvíce chudších židů... prosíme Vás, byste nám prokázala laskavost a naši přiloženou žádost přidala Vašemu slovutnému panu otci, co prezidentu Československé republiky, protože přímé spojení s ním není nám nijak možné... prosíme Vás, byste zdejšího vládního komisaře, pana Dr. Richarda Fischera, vzhledem k Vašemu velikému vlivu, laskavě požádala, aby působil na zdejší české listy a sice „Pozor“ a „Našinec“, jakož i ostatní, v tom směru, by zanechaly štvavého protižidovského psaní, jelikož denně vyskytují se v těchto listech skryté i neskryté články protižidovské, jinak lze očekávati i zde, že rozeštvaný lid připraví protižidovské bouře. Vzdáváme Vám ve jménu nesčetných židovských matek i dětí, předem vroucí dík a prosíme o prominutí, že Vás o to žádáme.“¹³

Citovaný dopis jasně ukazuje, že ani masarykovská republika nebyla absolutně prosta protižidovských excesů. Na druhé straně se ale jednalo o

---

listopadu 2000. Marie L. Neudorfllová (ed.). Praha: Masarykův ústav Akademie věd ČR, 2001, s. 187–201.

¹² T. G. Masaryk byl zvolen československým prezidentem 14. listopadu 1918, tedy ještě v době, kdy pobýval v cizině. Do vlasti se navrátil teprve 20. prosince téhož roku.

¹³ AMÚ AV ČR, fond Alice Garrigue Masaryková, kartón 4, jednotka 25, složka: Korespondence, dopis Ely Redlichové a Babčy Polákové A. G. Masarykové z 5. 12. 1918.

incidenty lokálního rázu a za jejich obvykle živelním průběhem nestála ani československá vláda, ani vůdčí reprezentanti některé z vládnoucích politických stran. Pro příslušníky rodiny Masarykovy byly však podobné události věci nepříjemnou a nevítanou a sám T. G. Masaryk, jenž bojoval proti antisemitismu už dávno před vznikem ČSR, se cítil podobnými incidenty dosti zaskočen.

Ještě méně známým zůstává fakt, že Alice Masaryková během první republiky po otcově boku osobně několikrát navštívila Palestinu, kde jí příjemně překvapily kolonizátorské výdobytky i neúnavná píle a přičinlivost židovských novousedlíků. Sionistické hnutí a touha židů po založení vlastní domoviny na historickém izraelském území byly Alici hluboce sympatické a ta jim dokonce vyslovila podporu na stránkách československého tisku¹⁴, za což si posléze vysloužila salvu kritiky ze strany krajně pravicových a bulvárních novinářů.

Masarykova starší dcera mimo to působila v letech 1919–1938 jako předsedkyně Československého Červeného kříže a za svou činnost zde si vydobyla nemalé domácí i mezinárodní renomé. Z malé a téměř bezvýznamné předválečné organizace s pouhými několika tisícovkami členů vybudovala masový a dobře fungující spolek, v jehož řadách zakotvil téměř jeden milión čs. občanů. Nadkonfesně a nadstranicky vystupující organizace vyvíjela rozsáhlou humanitární a sociální činnost a významným způsobem konkurovala zvláště katolickým charitám.¹⁵

V ČSČK sekundovala Alici Masarykové v roli osobní tajemnice Marie Udržalová, dcera pozdějšího premiéra Františka Udržala.¹⁶ Po Mariině odchodu

---

¹⁴ Viz např. NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv I, kartón 2541, inv. č. 1276, výstřižky článků „Čs. pozdrav sionistické ženské organizaci“ z časopisu *Večer* ze 14. 1. 1931 a „Alice Masaryková sionistickým ženám“ z *Pražského Večerníku* ze 16. 1. 1931.

¹⁵ LOVČÍ, Radovan: Alice Garrigue Masaryková a Československý Červený kříž v letech 1919–1938. In *Časopis Národního muzea. Řada historická*, 2003, roč. 172, č. 3–4, s. 167–211.

¹⁶ UDRŽAL, František (3. 1. 1866–24. 4. 1938) – český agrární politik, 1897–1918 poslanec rakouské Říšské rady; 1921–1925 a 1926–1929 ministr národní obrany ČSR; 1929–1932 československý premiér.

zastala tajemnický post sociální aktivistka a publicistka židovského původu Luise Fischerová¹⁷, která byla prezidentově starší dceři všestranně nápomocna až do jejího odchodu z předsednické funkce v Československém Červeném kříži v prosinci roku 1938.

Velmi úzce se přitom A. G. Masaryková s Luisou sblížila zvláště během roku 1937, kdy se musela vyrovnávat se ztrátou svého otce, jenž zemřel 14. září 1937 na lánském zámku.¹⁸ Lze bez přehánění říci, že právě tehdy se mezi oběma ženami zrodil hluboký přátelský vztah.

Po Benešově rezignaci na prezidentskou funkci v říjnu roku 1938 a nástupu autoritativněji orientovaných politiků došlo v Československu k nastolení politického kurzu, jenž z části postrádal kladný vztah k ženské emancipaci, odmítal prvorepublikový liberalismus a s ohledem na snahu vyhovět stupňujícím se požadavkům nacistického Německa přišel s prvými protižidovskými restrikcemi.¹⁹ Jejich potenciální zintenzivnění signalizovalo zejména obsazení Českých zemí nacistickým vojskem v polovině března roku 1939 a ustavení Protektorátu Čechy a Morava na čele s Konstantinem von Neurathem.²⁰

---

¹⁷ K životním osudům této ženy viz KOTOUČ, Jiří: Luise Fischerová – tajemnice první předsedkyně ČSČK. In *Noviny Červeného kříže*, 1998, roč. 5, č. 3, s. 3.

¹⁸ LOVČÍ, Radovan: Alice Garrigue Masaryková a Československý Červený kříž v letech 1919–1938. In *Časopis Národního muzea. Řada historická*, 2003, roč. 172, č. 3–4, s. 205.

¹⁹ K ideové atmosféře a historii tzv. druhé republiky viz např.: RATAJ, Jan: *O autoritativní národní stát. Ideologické proměny české politiky v druhé republice 1938–1939*. Praha: Karolinum, 1997; dále: GEBHARD, Jan, KUKLÍK, Jan: *Druhá republika 1938–1939. Svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě*, Praha & Litomyšl: Paseka, 2004.

²⁰ NEURATH, Konstantin von (2. 2. 1873–14. 8. 1956) – německý politik a nacistický pohlavár. 1932–1938 německý ministr zahraničních věcí, 1939–1943 říšský protektor v Čechách a na Moravě. Od 27. 9. 1941 na příkaz Hitlera (jenž zazlival Neurathovi údajně nedostatečně razantní postup vůči českému odboji) oficiálně pobýval na „zdravotní dovolené“ a byl zastupován nejprve Reynhardem Heydrichem (1941–1942) a později Kurtem Daluegem (1942–1943). Po válce jej norimberský tribunál odsoudil za válečné zločiny k pouhým 15 letům vězení.

V dané situaci hrozilo vážné nebezpečí, že Alice Masaryková, jež se v době příchodu německých vojáků zdržovala na českém území, bude zatčena Gestapem. S pomocí blízkých přátel proto začala plánovat urychlený odchod do exilu.²¹ Ohrožena mohla být samozřejmě i Luise Fischerová. Ta však možnost emigrace zavrhla. Přesné důvody jejího osobního rozhodnutí zůstávají dodnes zamlženy nedostatkem bližších informací.

Alice, která měla značné obavy, zda Luise jako židovka sežene vůbec nějakou práci, vystavila bývalé tajemnici alespoň vzorný pracovní posudek, v němž velmi dojemně vyčíslila všechny Luisiny klady a dovednosti. Jde pro zajímavost o poslední písemný dokument (je datován 30. březnem 1939)²², který Alice vyhotovila na území Čech a Moravy před svým odchodem. Ještě v den jeho sepsání odletěla do Ženevy, odkud se později přesunula za bratrem Janem do Londýna a posléze do Spojených států amerických za dr. Edvardem Benešem.

Kriticky vzato, stejnou statečnost, jakou projevil Jan Masaryk, jenž se nebál již za druhé republiky jako zaměstnanec čs. ministerstva zahraničních věcí kritizovat (ovšem z Londýna!) pražské vládní představitele za protižidovská opatření²³, Alice neprokázala. V pomnichovském údobí byla v Čechách vystavena nechutné mediální kampani a své kritické výtky ventilovala především v soukromí. Od doby vídeňského věznění měla narušenou psychiku a nepouštěla se na rozdíl od doby předválečné do vyčerpávajících veřejných polemik. Po celý život navíc zůstala svobodná a v krizových a zátěžových životních okamžicích postrádala oporu v podobě blízkého člověka či partnera, který by jí mohl být duševně i všestranně nápomocen.

---

²¹ SCHENK, Antonín: *TGM: „Proč se neřekne pravda?“*. Ze vzpomínek dr. Antonína Schenka. Jindřiška Smetanová (ed.). Praha: Primus, 1996, s. 119.

²² LA PNP, fond Alice Masaryková, kartón 2, inv. č. 377–431, korespondence s Luisou Fischerovou a materiály, vážící se k L..F. ; Luisin posudek z pera Alice Masarykové z 30. 3. 1939 (opis)

²³ KOLÁŘ, Michal, KOSATÍK, Pavel: *Jan Masaryk. Pravdivý příběh*. Praha: Mladá fronta, 2000, s. 148.

Tento stav se Alici symbolicky „vymstil“ během roku 1939, kdy se bývalá předsedkyně ČSČK společně s Edvardem Benešem a dalšími exilovými politiky podílela na veřejných přednáškových a politických akcích propagujících poválečnou obnovu Československé republiky. Psychicky náročná činnost přinesla Alici Masarykové nervové zhroucení. To následně vyvolalo v organismu jmenované ženy impuls k plnému rozvinutí duševní choroby, která se vyskytovala dědičně v rodině Garriguových a jejíž první stopy se projevíly na Alici Masarykové již v době vídeňského věznění.

Většinu války tak starší dcera prvního čs. prezidenta nakonec neplánovaně prožila v různých amerických sanatoriích a ztratila tím možnost významněji se zapojit do mnohostranných aktivit československého exilu. Zatímco si v USA léčila nemocné nervy, doma v Čechách na ni bezohledně útočily bulvární a pronacističtí novináři a obviňovali ji i se zbytkem rodiny Masarykových z mnoha absurdních skutků. Alice byla napadána za domnělé milostné pletky s dr. Bondym, který měl židovský původ; z téměř nymfomansky konzumované homosexuality; zapojení do židozедnářského spiknutí či za údajnou účast na podpoře prodeje jakýchsi mršin. Ty měl s Aliciným svolením a finanční participací prodávat v Praze jistý pražský „židovský keřas“, jenž tím údajně způsobil zdravotní újmu mnoha českým lidem a některé dokonce otrávil. Podobné připitomělé historky byly pochopitelně zcela vykonstruované a primitivní stylistikou a logickými protimluvy jen čitelně vypovídaly o výrazně snížené inteligenci svých tvůrců.²⁴

Po skončení války se Alice Masaryková navrátila do ČSR, nicméně mnoho důvodů ke spokojenosti se jí v osvobozeném státě nenabízelo. Řadu blízkých přátel ztratila první předsedkyně ČSČK v koncentračních táborech, nevyjímaje Luisu Fischerovou či některé nejbližší spolupracovníky, kteří se

---

²⁴ Viz. LOVČÍ, R.: *Alice Garrigue Masaryková*. Rigorózní práce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha: Ústav hospodářských a sociálních dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, 2004, s. 348–360.

sami, doufajíce, že budou Němcům lhostejní, rozhodli zůstat ve vlasti a neodcházet do exilu.²⁵ Česká společnost se kromě toho Alici, jež se až na výjimky na veřejnosti příliš neobjevovala, zdála být příliš zbolševizovaná a naplněná násilím.

Přátelské styky v poválečném období udržovala Alice Masaryková mimo jiné s americkým velvyslancem v ČSR Laurencem Adolphem Steinhardtem²⁶, který pocházel z bohaté newyorské židovské rodiny a náležel do okruhu blízkých přátel čs. ministra zahraničí Jana Masaryka. Steinhardt se v Alicině přítomnosti účastnil každoročních oslav Velikonočních mírů²⁷ a je doloženo, že 6. června 1947 společně s Alicí navštívil slavnostní odhalení pomníku prezidenta T. G. Masaryka v moravských Čejkovicích. Po komunistickém nástupu k moci v roce 1948 nezůstal tento americký diplomat lhostejný k dění na území Československé republiky a tajně přispěl k odchodu řady ohrožených Čechoslováků do exilu.

K témuž kroku se několik měsíců po záhadné smrti Jana Masaryka (jenž se kromě svého působení na postu ministra zahraničí čs. vlády výraznou měrou angažoval na poli židovského vystěhovalectví a propagace vzniku státu Izrael) odhodlala rovněž Alice Masaryková. V prosinci 1948 opustila Československo a již se do něj nikdy nazpět nevrátila. Od roku 1950 trvale žila na území

---

²⁵ V koncentračním táboře zahynuli mimo jiné: gen. MUDr. Vladimír Haering, Alicin nástupce v čele ČSČK; manželé Šmakalovi, kteří se aktivně podíleli na ukryvání čs. parašutistů ze skupiny Anthropoid, či dr. Karel Strnad, jenž v březnu 1939 pomohl A. G. Masarykové k získání švýcarského víza a bezpečnému a včasnému odchodu za hranice.

²⁶ STEINHARDT, Laurence Adolph (6. 10. 1892–28. 3. 1950). Právnický, absolvent prestižní Kolumbijské univerzity. Od roku 1933 zaměstnanec amerických diplomatických služeb. V letech 1945–1948 velvyslanec USA v ČSR. Roku 1950 tragicky zahynul při leteckém neštěstí.

²⁷ Velikonoční mír, iniciovaný Alicí Masarykovou a vedením ČSČK, se v Československu poprvé slavil roku 1921. Provázelo jej třídní celospolečenské „příměří“, zvláště politického a mediálního rázu, během něhož se čs. tisk a politici mohli na podnět ČSČK dobrovolně věnovat konstruktivním debatám o řešení každoročně zvolené sociálně-zdravotní otázky (např. péči o staré a nemocné osoby, osobní či veřejné hygieně apod.) a nedávat prostor k půtkám a zbytečnému hašteření, jimiž byl politický život první republiky občas přesycen (Paralela s dnešní situací je pochopitelně více než na místě). Blíže: LOVČÍ, Radovan: Alice

Spojených států amerických, kde se podílela na rozličných aktivitách čs. exulantů a kde nakonec zemřela 29. listopadu 1966 ve věku nedožitých 88 let.²⁸

* * * *

Ačkoliv Aliciny kontakty s židovskou komunitou neměly systematický ráz, spojitost nejstarší dcery TGM s příslušníky židovské víry není úplně zanedbatelná. Čeští i zahraniční židé našli v Alici Masarykové, podobně jako v Tomáši a Janu Masarykových, podporovatelku a upřímnou sympatizantku a tato zásluha nyní dochází s odstupem mnoha desítek let svého stručného připomenutí.

Garrigue Masaryková a Československý Červený kříž v letech 1919–1938. In *Časopis Národního muzea. Řada historická*, 2003, roč. 172, č. 3–4, s. 167–211.

²⁸ Stalo se tak v chicagském domově pro americké seniory slovenského původu.